

# EDINOST

Izhaja, izvenredni ponedeljek, 11. maja 1925. Uredništvo: ul. Asisiska št. 20, I. nadst. pisma se ne sprejemajo. Prof. F. Peric. — Lastnik: znana za mesec L 7.—, 3. Za inozemstvo mesečno 5. Telefon uredništva 11-57.

## Italijanski glas o Jugoslaviji

Adolfo Tini, beograjski dopisnik rimskega »Giornale d'Italia«, ugotavlja v svojem listu, kako se v Italiji — na podlagi netočnih elementov, splošnih in površnih informacij — čisto sodi, in to tudi od avtoritativnih oseb in poznavalcev balkanskih stvari, da je jugoslovenska država nepopravljivo v razsulu.

Ni sedaj trenutek — pripominja dopisnik — da bi govorili o tem, kako so takrat kriva in pristranska opisovanja položaja v Jugoslaviji vplivala na smeri notranje politike Italije in koliko so ji škodovala. Gotovo pa je, da v Italiji obstajajo in se širijo nespornost in iluzije, ki jih je treba razpršiti. Kajti — tako naglašajo dopisniki — preveč interesov je, sedanjih in bodočih, ki spajajo Italijo z Jugoslavijo, da bi smeli Italijani se nadalje gledati na Beograd, Zagreb, Ljubljano kakor na daljne in oddaljene dežele in jih presoati po hipnih improvizacijah, ki so čisto se odmevni strasti in polemiki naproti in ki so v teh petih letih letih vplivali na italijansko politiko od prevratov jadranskega vprašanja pa do rapalske pogodbe. (In tudi se danes bi rekli mi).

Adolfo Tini gre — kakor naglašajo — za to, da bi se pospeševalo in poglabljalo proučevanje in zanimanje za vprašanja, ki se danes morejo zdeti oddaljena. Pride pa čas, ko bodo Italiji zelo bližnja po sili stvari in po zahtevah življenja in ko bo morala zavzeti stališče napram njim. Tudi površen opazovalec, ki prihaja v Beograd, čuti se omejuje le na oficijozne stiske, opaža dejstva, ki so zelo poučna. Gospodarsko delovanje, ki se razvija varno in naglo. Borbe med strankami, ki niso le navadno tekmovalstvo med osebami in ambicijami, marveč borbe ustavnega in državnega značaja, ki se zanima zanje najširše javno mnenje v Jugoslaviji. Napeta pozornost, s katero vsi politični ljudje, dijaštvo in vojskovi, zasledujejo mednarodne dogodke. Slednjič kulturna stremiljenja. Vse to so pojavi, ki dokazujejo moč te dežele, njene možnosti za naraščanje, njene ambicije, njen ponos na svoje bogstvo, in njene slabosti. Te poslednje — pripominja pisec — se utegnejo zdeti najočitnejše in najštevilnejše.

To pa je zmotno, ker obstojijo tudi mnoge delavne sile, ki od vseh strani pospešujejo razvoj dežele in učinkovito med državo. Če jih hočemo prav oceniti po njihovi vrednosti, je treba poudariti položaj, v katerem se uveljavljajo. To pa brez ozira na prizadete stranke in razna vplivanja. Tako se n. pr. dvoboj med Hrvaško in Srbijo — to najbolj pereče vprašanje, ki ga mora rešiti Jugoslavija — ne sme presoati le po nevarnostih, ki jih vsebuje glede stalnosti in edinstvenosti jugoslovenske države, kakor se je to delalo doslej posebno v Italiji, marveč je treba upoštevati tudi posebne razmere, ki so vzrok temu dvoboju, in pa možnost, da se vez države definitivno ojači na podlagi sporazuma med strankama, ki sta sedaj v boju.

Pisec je imel priliko, da je objektivno in v njega konkretni resničnosti proučil srbsko-hrvatski dvoboj in pa tudi druge težave, ki so ovirale doslej notranjo uredbo. Mogel je pronesiti toliko sile, ki stremijo po močni in edinstveni državi, kolikor tudi one, ki stremijo po cepljenju. Predvsem je treba — tako naglašajo — imeti pred očmi naslednje kaj enostavno dejstvo: da ima Jugoslavija šele šest let življenja za seboj! To je kratka doba, posebno če se upoštevajo, da je življenje države po velikem delu v moči njenih tradicij. Ko vidimo, koliko se je storilo v tako kratkem času, podlage, ki so se postavile, prve zidove, ki so se zgradili, če pogledamo težave, ki jih je še primagala mlada država: potem moramo priznati — piše Adolfo Tini — z vso iskrenostjo, pa tudi z nekoliko občudovanja, da je bilo to delo ogromno ter da obeta še več za bodočnost!

Na to slika dopisnik različnost med Srbi na eni in Hrvatji in Slovenci na drugi strani, ki izvira iz različne prošlosti, tradicij, vzgoje, socialnih običajev duševnosti in vere, čeprav so plemensko enaki. Sedaj pa je treba najti formulo edinstva, ki bo prežeto od resničnega in tvornega edinstvenega duha. To je najvažnejša in tako kotljiva naloga, da se ne da hitro rešiti. Treba je urediti razmerje med ljudstvi, ki se sicer ne razlikujejo po plemenu, pač pa po tradicijah in veri. Narodopisna karta Jugoslavije kaže to nazorno. Nasprotni petim milijonom Srbov, ki tvorijo najmočnejšo etnično skupino, stojijo štirje milijoni Hrvatov, en milijon in pol Slovencev, petstotisoč Nemcev, šeststotisoč Madžarov, stotisoč Črnogorcev in skupina Italijanov v Dalmaciji.

(Tu moramo že opozoriti pisca na nekatere okoliščine, ki jih on prezira, ki pa so zelo važne za pravilno presojanje političnih dogodkov v Jugoslaviji. Če je hotel biti točen, bi bil moral ugotoviti, da je precejšen del Hrvatov in Slovencev orijentiran v smeri, naj ne bodo navedena navzkrižja ovira državnemu edinstvu ter da vsi dogodki zadnjih časov kažejo, da tudi tisti, ki so se v boju, želijo pomirjenje in sporazum z državno, tako da državno edinstvo ni več vprašanje, marveč gre le za formulo. Posebno pa se je urezal dopisnik s tem, da predstavlja Črnogorce kot posebno etnično skupino ter da vzbuja — vsaj pri nepoučenih — domnevo, kakor da bi

bili Črnogorci tudi posebna verska skupina. Saj so Črnogorci Srbi po pokolenju in veri, saj je Črna gora zibel srbstva!)

Proces jugoslovenskega državnega ujedinitvenja prebija sedaj najkotičnejši in najtežavnejši trenutek, ko se teritorialno in ustavno edinstvo postavlja na preizkušnjo vsakdanjih in hrupnih dogodkov, ki se ne morejo poravnati drugače, nego z notranjimi silami strank, ki so v boju. Ni se ujedinitve države, ki bi jih mogla podrediti, brzdati in vladati po interesu, ki je skupen vsem. V boju so — zaključuje dopisnik — interesi in sile ravno z namenom, da se ustvari država, ki nastane in se konsolidira, ko ljudje, stranke, etične skupine in gospodarski interesi najdejo svoje vzajemno ravnovesje in naravno sobitje.

To pa je ravno tisto, kar smo rekli mi v gornji pripombi: ne gre več za vprašanje obstanka države, marveč za način, kako naj se ta določi in uredi. Znamenita izjava Pavla Radića v narodni skupščini in v imenu stranke, ki je politična predstavnica Hrvatov, je prinesla popolno jasnost v tem pogledu.

## Seja poslanske zbornice

Razprava o reformi zakonikov.

RIM, 28. Seja poslanske zbornice je pričela ob 16. uri. Po odobritvi zapisnika včerajšnje seje je zbornica prešla k razpravi o pooblastilih vladi za reformo zakonikov. Govoril je predvsem poročevalec on. De Marsico, nadalje on. Sarocchi.

On. Morelli, De Cicco, Tovini, Sansanelli Ungaro in Barbiellini so razvijali posebne resolucije. Zbornica je nato sprejela naslednjo resolucijo parlamentarnega odbora: Odbor poziva vlado, da podvziva z reformo vojaških kazenskih zakonikov vpoštevajoč pri tem — v kolikor ji to dovoljuje predmet — potrebo, da se spravijo v sklad z navadnimi kazenskimi zakoniki in z izkustvom zadnje vojne. Zbornica je odobrila tudi prehod k razpravi posameznih členov. Seja je končala ob 16. uri.

Jutri se bo vršilo tajno glasovanje o načrtu zakona za reformo zakonikov.

## D'Annunzijev opomin

Dovolj je kričočih ceremonij!

RIM, 28. Listi posvečajo veliko pozornost sestanku med Mussolinijem in D'Annunzijem. Toda ves sestanek je zavil — v popolno tajnost, ker sta se obvezala Mussolini in d'Annunzio — tako je zatrdil d'Annunzio novinarjem v Vittoriale —, da bosta molčala.

Obišrno se bavijo vsi listi z nagovorom, ki ga je imel d'Annunzio na fašiste po odhodu ministrskega predsednika Mussolinija. Pesnik je najprej omenil, kako je treba, da pride med Italijani do sloge. V ta namen je potrebno, da skuša vsak Italijan najti samega sebe. Tako se je on umaknil in se vrnil zopet k svoji umetnosti. Po padcu so se njegovi možgani še bolj okrepili, sam profesor Augustus Murri se temu čudi. In da je res tako, prica o tem pet novih knjig, ki so že dovršene. Pri teh besedah je množica zagnala mogočen krik. Toda d'Annunzio je nadaljeval: »Dovolj, dovolj! Ozdraviti morate. Vsi Italijani morajo ozdraviti od strasti po hrupu, po kričočih in smešnih ceremonijah. Vi ste novi ljudje; toda biti novi ljudje pomeni ne imeti napak starih ljudi.«

Te d'Annunzijeve besede smatra vsa javnost za opomin k slogi, opomin, ki velja vsem Italijanom. »Tribuna« piše, da je ta opomin toliko večjega pomena, ker je prišel ravno v trenutku, ko je začela lira zopet padati. D'Annunzijev opomin mora najti odmev ravno iz tega vzroka.

»Epoca«, glasilo bojevnikov pravi, da bo imel sestanek Mussolini—d'Annunzio to praktično posledico, da bo zopet postavljeno na noge Udruženje bojevnikov. »Giornale d'Italia« pa smatra to napoved za preoptimistično.

## Kralj Aleksander za sporazum med radičevci in radikali

Pavle Radić in Jovanović na dvoru.

BEograd, 28. (Izv.) Radi pravoslavne vnebovohoda in narodna skupščina zasedala; sploh ni bilo nikakega važnega političnega dogodka.

Popoldne se je mudil na dvoru minister pravde Lukinić. Zvečer je bil pri kralju ministrski predsednik Pašić, nato je kralj sprejel Pavla Radića in Ljubo Jovanovića. Pavla Radića je prosil Pašić za razgovor, ki se bo vršil jutri.

Danes sta se sestala tudi Pavle Radić in Ljuba Davidović. Odnosaji med SLS in radičevci postajajo vedno bolj napeti. Opozicija pripisuje avajiciji Pavla Radića velik pomen, češ da je to znamenje, da se zopet prične pogajanja med radikali in radičevci. V vladnih krogih pa izključujejo to možnost.

Delegat Društva narodov v Beogradu BEGRAD, 28. (Izv.) V Beograd je prišel delegat Društva narodov g. Sammerwell, da prouči prometne razmere v Jugoslaviji. Sestal se je s prometnim ministrom Radojevičem.

Sammerwell je izjavil, da je dobil o prometu v Jugoslaviji zelo dober vtis. Proti je boljše organiziran kakor v marsikateri drugi državi, ki jo je Sammerwell obiskal.

Gen. Bodrero na poti v Beograd.

BEograd, 28. (Izv.) Vlada je prejela brzojavko, da je italijanski poslanik na beograjskem dvoru gen. Bodrero sinoči odpoval iz Firenze. V Beograd prispe jutri jutraj. Splošno pričakujejo, da priinese navodila svoje vlade za pospešitev pogajanj med Italijo in Jugoslavijo.

Zastoj pogajanj med Jugoslavijo in Grčijo radi Solunskega pristanišča.

ATENE, 28. Vlado glasilo »Hestia« odgovarja v uvodniku na poročila jugoslovenskih listov o vzrokih zastoj pogajanj med Grčijo in Jugoslavijo. »Hestia« izjavlja, da Grčija jugoslovenskih zahtev za odkup obligacij železniške proge Solun-Djevdjelija nikakor ne more vzeti v razpravo. Javno mnenje Grške ne bi trpelo, da bi se Solun pretvoril v jugoslovensko pristanišče, kakor se zdi, da hoče to Jugoslavija.

Vsi Grki upajo, da pride do zveze med Grško in Jugoslavijo. Toda če Jugoslavija ne želi te zveze, ima Grška pred seboj druga pota. Grški oficijelni krogi ne skrivajo nekega pesimizma glede dobrega izida pogajanj v slučaju, če bi Jugoslavija vztrajala na svojem stališču.

Jugoslovensko-grška pogajanja prekinjena

BEograd, 28. (Izv.) Jugoslovensko-grška pogajanja za sklenitev prijateljskega pakta so bila prekinjena, ker so se med obema delegacijama pojavila nesoglasja. Jugoslovenska delegacija je stavila pogoje. Grki so nato odpovali v Atene po nadaljnja navodila.

## Nova vstaja v Albaniji

Fan Noli organiziral vstajo proti Ahmedu Zogu.

BEograd, 28. (Izv.) Iz Albanije prihajajo zopet alarmantne vesti. V južni Albaniji je izbruhnila obširna vstaja proti vladni Ahmeda Zogu. Vstaja je bila organizirana v inozemstvu. Organizirali so jo Fan Noli in njegovi pristaši, ki se nahajajo po večini v Rimu. Vstašem je na čelu beg Vrioni. Njim so se pridružili tudi nacionalisti.

Iz Tirane poročajo, da je albanska vlada vpoklicala letnik 1905. in da se pripravlja na odpor.

Inozemski listi širijo vesti, da je zbran na meji 2000 jugoslovenskih Arnavtov, ki naj bi podpirali vstaše. Vest je popolnoma izmišljena, ker se Jugoslavija nikakor ne mara spuščati v notranje konflikte druge države. Vest je bila poslana v svet z namenom, da bi se kršili prijateljski odnosi med sedanjo vlado v Albaniji in jugoslovensko vlado.

## Železniška nesreča na Bolgarskem

Več mrtvih in štirideset ranjenih.

SOFIJA, 28. Neki potniški vlak je skočil davi s tira pri Gornabani na progi Kustendži—Sofija. Pri tem je prišlo več oseb ob življenje, kakih 40 jih je bilo ranjenih. Tender in dva vagona so se popolnoma zrušili. Do nesreče je prišlo, ker visi proga na tistem mestu.

## Podrobnosti o justifikaciji sofijskih zarotnikov

Cigani so opravili posel krvnika.

SOFIJA, 28. Po vseh ulicah, ki vodijo na kraj, kjer se je imelo izvršiti obsejanje, se je že od rane zore zbiralo neštevilno občinstvo. Kraj, na katerem se je imela izvršiti smrtna obsodba, je bil obdan z bodečo žico. — Ljudstva se je zbralo okoli 50 tisoč, ki pa so morali ostati v oddaljenosti 150 do 200 m. V bližino so pustili samo novinarje, gledališke igralce, fotografe, filmske operaterje in zastopnike oblasti. Obsojencem je bila šele včeraj jutraj ob 6. proglašena obsodba o smrtni kazni. Zadgorskega je njegova družina posetila predvčeršnjim popoldne. Žena in sin otoci Koeva so šli v zapor šele včeraj jutraj, vendar Koeva niso več našli, ker so ga že odpeljali na morišče.

Ob 7.45 so obsojenec pripeljali na mesto izvršitve obsodbe, kjer je tajnik vojnega sodišča še enkrat prečital smrtno obsodbo. Nato je pristopil državni pravdnik in vprašal obsojenca za njihove poslednje želje. Koev je izjavil, da hoče videti svojo družino, njegovo željo pa so mu odbili. Zadgorski je rekel, da se kesa storjenega dejanja in da naj se njegova ura izroči njegovim sestri, Friedman je prosil, naj se njegove družine ne preganjajo.

Kot krvnike so najeli tri cigane, raztrgane in bosonoge, ki so bili popolnoma enaki razbojnikom. Krvniki so najprej prijeli Koeva, ki se je v tem trenutku obrnil k prisotnim in zaklical: »Bože, Bože, umirani nedolžni.« Ko mu je krvnik vrgl vrvi okoli vratu, je to besede ponovil. Pri Zadgorskemu je komandant zapovedal ciganu: »Nikar se preveč ne obesaj namj.« Friedman je rekel krvniku: »Pazi, zapusti ti bom dober bakšiš.«

Smrtna kazen se je izvršila 20 minut pred deveto uro. Nato so množico odstranili, nakar so na istih vesaloh obesili še tri kaznjence, ki so bili obsojeni na smrt radi razbojništva.

SOFIJA, 27. Povodom današnje justifikacije je mesto bilo zopet postavljeno v izjemno stanje. Vso noč in ves dan so patrolirale po ulicah močne patrulje, nekateri celo s strojnimi in topovi. Policija je ustavila vsakega sumljivega pasanta; izvršenih je bilo več aretacij. Sinoči so

hodi agent vladnih strank od hiše do hiše in pozivati prebivalce, da morajo danes prisostvovati justifikaciji, ki je bila nalašč zato določena v bolj pozno uro. Celo višji razredi sol so morali oditi na morišče. Vlada računa, da bo s tem preplašila pristaše opozicije.

## Razprava o operacijah v Maroku

v francoski poslanski zbornici.

PARIZ, 27. Na sinočni seji zbornice so dobili dogodki v Maroku glasen odmev. Ze pred sejo so skupine levice zložile med razumno med seboj resolucijo.

Komunisti so pa izzvali na seji burne prizore ter prisilili predsednika, da je zaključil sejo ter odgodil razpravo na danes.

Socialisti za mir z Rifanci

S prvo interpelacijo je nastopil Renaudel, ki je trdil, da bi Abd-el-Krim ne bil napadel Francozov, ako bi v preteklem letu maršal Liautey ne bil ukazal zasediti rodovitno pokrajino Uerga, ki je prava žitnica Rifancev.

Renaudel je izrazil svoje začudenje nad tem, da je mogel Abd-el-Krim napredovati do 50 km od Feza ter spravi tako v nevarnost prestiž Francije v vsem muslimanskem svetu. Zahteval je odpravo cenzure nad vestmi iz Maroka in da naj da vlada točne informacije. Omenil je tudi borbo med velikimi kapitalisti, ki da so prizadeti pri sedanjih dogodkih. Končno je Renaudel nastopil za takojšnji pričetek pogajanj z Abd-el-Krimom, katere naj dovedejo čim prej do pomirjenja v Maroku. Abd-el-Krimu naj se zagotovi politična neodvisnost, po kateri stremi, to pa pod pogojem, da ne bo kršil pravic, ki si jih je pridobila Francija v Maroku.

Za Renaudelom je komunist Doriot začel braniti Rifance ter kritizirati kolonialno politiko Francije s tako silo, da je celo Herriot posegel vmes ter protestiral proti izvajanjem komunističnega poslance. Doriot je očital vladi, da je skrivaj podpirala in dobavljala orožje Abd-el-Krimu za njegove boje proti Špancev, kar se sedaj maščuje nad Francijo samo. Končno je govornik začel napadati francosko vojsko in njihove operacije v koloniji, kar je pa vzbudilo zgražanje vse zbornice. Doriot je zahteval takojšnje ukinitve sovražnosti v Maroku in priznanje neodvisne države Rifancev. Zagrozil je, da bodo francoski delavci in kmetje znali dobiti sredstvo za sklenitev takojšnjega miru z Rifanci.

Tu so poslanci vseh strank — razen komunistične — zahtevali, da se Doriotu izreče ukor. Predlog je bil sprejet z ogromno večino, nakar je nastal v zbornici tak trušč, da je morala biti seja prekinjena.

## Umik maroških ustašev

Nezadovoljnost med pristaši Abd-el-Krima

RABAT, 28. V noči od 26. na 27. t. m. je sovražnik napadel francoske postojanke na Bibane; napad se je ponesrečil popolnoma. Potrjuje se, da je sovražnik pri tem imel občutne zube. Med pristaši Abd-el-Krima na fronti Ueaza se opaža neka nezadovoljnost. Načelniki raznih plemen so že sporočili poveljniku, da se bodo odtegnili od bojev.

Amundsen na pomoč.

SAN FRANCISCO, 28. Ameriška paroplovna družba Fourres je brzojavila enemu iz svojih parnikov, ki se nahaja blizu otoka Sv. Lovrenca v Behringovem prelivu, naj se poda proti rtiču Hobe ter prične raziskovati, ali ni morda Amundsen bil prisiljen pristati na Alaski.

## DNEVNE VESTI

### Veliki dan sokolstva v Prahi

V nedeljo, 24. maja, je bila Praga središče veličastvene sokolske manifestacije povodom otvoritve Tyrševoga doma, ustanovitve češkega sokolstva. Tyršev dom ima kaj bogato zgodovino. Je sijajno restavriran gradbeni spomenik davnih stoletij. Zidanje Tyrševoga doma je primer velikega idealizma in navdušenja. Stroški za restavracijo znašajo nad 22 milijonov češ. kron, plod največje požrtvovalnosti od strani podjetnikov, delavcev itd. Sokolstvo je zbralo to svoto iz prihrankov svojih, večinoma siromašnih članov. Otvoritvene svečanosti so se udeležili poleg čeških sokolov tudi gostje iz Jugoslavije, Poljske, lužički Srbi in jako številno zastopniki Rusi. Od slovenskih narodov so bili edino Bolgari, ki niso bili zastopani na tej svečanosti. Okoli pol dne je bil velkanski sprevid sokolov v kroju. V sprevidu je sodelovalo 16 godb in nosili so nad 100 zastav. Delegacija jugoslovenskega sokolstva je štela 90 članov.

Praga je bila bogato okičena z zastavami. Naroda je došlo več stotisoč iz vseh krajev Čehoslovake. Na dvorišču Tyrševoga doma so prisostvovali predsednik republike Masaryk, ministri predsednič Švehla, ministri dr. Beneš, Udržal, Bečka, člani diplomatskega zbora, predstavniki visokih kulturnih organizacij, oblasti in vojske, praški mestni zastopniki, delegacija jugoslovenskega sokolskega saveza s starostjo E. Ganglom in druge delegacije. Vsi ti udeležniki so se zbrali na to v telovadnici Tyrševoga doma, kjer se je vršila svečana akademija. Slavnostni govor je imel starosta čehoslovakega Sokola dr. Scherer. Izrazil je željo, da bi Tyršev dom in vse Sokolstvo postalo skupno delo vseh Slovanov. Med tem je sprevid napolnil polno veličastje Tyrševoga doma. Na balustradi je bila postavljena plaketa iz brona, dar Saveza jugoslovenskih Sokolov z napisom »Zvestoba za zvestobo«, okoli pa so bile razpostavljene sokolske zastave. Tu je nagovoril zbrane sokole dr. Scherer, ki je v svojem govoru zaželel srečno

## POZIV!

Slovani v italijanski kraljevini ne smemo dalje odlašati. Misel, ki se je posebno zadnja leta že večkrat javila med nami, se mora končno udeležiti. Ustanovimo po vzgledu, ki ga daje skoraj ves kulturni svet in nam ga dajejo tudi naši sodržavljeni v raznih bolj naprednih središčih, svoje

DRUŠTVO ZA ZVEZO NARODOV!

Velika organizacija držav, ki se imenuje »Liga nacij« ali »Društvo narodov« in so jo ustvarile mirovne pogodbe kot zaščitnico miru med narodi in pospeševalateljico njihovega vedno tesnejšega sodelovanja in zbliževanja, deluje že več let in pridobiva vedno večji vpliv.

Nujno je treba, da se naše ljudstvo dobro pouči o tej meddržavni organizaciji, posebno pa, da se pridobi in navduši za načela in vzvišene ideale, ki se je iz njih rodila in jim mora služiti.

Da se to doseže, je treba skupnega trajnega dela in tej svrbi odgovarjajoče organizacije.

Zato poziva podpisani pripravljali odbor rojake po vsej Juljski Krajini brez razlike spola in stanu, politične smeri in svetovnega naziranja, da se priključijo za člane novega društva

USTANOVNO ZBOROVANJE »DRUŠTVA SLOVANOV V ITALIJI ZA ZVEZO NARODOV«

Se s tem sklicuje za danes, 29. t. m., ob 8. uri zvečer v uredniških prostorih »Edinosti«, v Trstu, via S. Francesco 20, L., s sledečim dnevnim redom: 1.) poročilo, 2.) odobritev pravil, 3.) pristop k italijanski zvezi društev za zvezo narodov, 4.) volitve.

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

## Državni zbor sprejel

nemško-špansko trgovinsko pogodbo. Zaupnica Lutherjevi vladi.

BERLIN, 28. Sinoči je po dolgi seji vlada nepričakovano sklenila izzvati glasovanje o trgovinski pogodbi s Španko. Nemški nacionalni Scholz je prebral izjavo, v kateri zatrjujejo vladne stranke, da so pripravljene glasovati za pogodbo, to pa pod pogojem, da prične vlada takoj nova pogajanja s Španko za revizijo rečene pogodbe. V prvi vrsti zahtevajo vladne stranke, da se vključi v pogodbo klavzula države z največjimi prednostmi.

Socialist Hilferding je očital nemškemu nacionalcem, da se v vseh težkih političnih vprašanjih postavljajo v opozicijo in da izkoriščajo tako ta vprašanja v svoje demagoške shte. Izjavil je, da se bodo socialisti v arzan, glasovanja, ker nečepo povzročiti padca vlade, kar da bi imelo teže posledice v zunanji politiki Nemčije.

Stresemann, minister za zunanje stvari, je sprejel vsebino Scholzeve izjave ter zagotovil, da bo vlada stopila v zaželeno pogajanja s Španko. V tretjem branju je bila nato sprejeta pogodba z glasovi vladnih in demokratskih strank; proti pogodbi so glasovali komunisti in narodni socialisti; socialisti so se vzdržali glasovanja.

Šolska nesreča v Nemčiji.

BERLIN, 28. Iz Bad Duerkheima brzojavljajo, da se je tekom obiska Bismarckovega stolpa s strani večjega števila solarjev zrušilo drugo nadstropje stolpa ter pokopalo pod seboj 75 solarjev. Devet otrok je bilo težko ranjenih, eden izmed njih je umrl na poti v bolnišnico.

Področnost vseh Slovanov. V imenu mesta je poudaril sokole primor. Dr. Baxa, v imenu vlade minister Udržal, ki je naglašal zasluge sokolstva za doseg držayne samostalnosti. Francoz Gh. Vachmar je govoril o početku francosko-čehskega zbliževanja in o revolucionarnem delovanju Čehoslovakov v času vojne na francoskem ozemlju. Za Jugoslovence je govoril starosta Engelbert Gangl o skupnem trpljenju obeh narodov, naglašujoč, kako zaslužno je sokolstvo za končno osvoboditev in ujedinitve Srbov, Hrvatov in Slovencev. Svoj govor je zaključil s prisego vzajemne bratske zvestobe. Poljski delegat Klos je naglašal, da se teško pridobljena samostalnost slovenskih narodov more ohraniti le s skupnim geslom: »Za vašo in našo samostalnost!« Zastopnik lužičkih Sokolov dr. Slec je prinesel pozdrav najmanjšega slovanskega naroda.

Svečanost, ki je napravila na vse najgloblji vtis, je bila zaključena z državnimi himnami, na kar je sledilo ogledovanje prostorov mogotnega Tyrševoga doma. Tudi tu so se vrstili razni govori. Govorila sta tudi Jugosloven dr. Lazar Car in Rus dr. Vergun.

Stara zgradba in pozmehja palača, na katere prostor storil Tyršev dom, je omenjena v zgodovini prvkrat l. 1293. Potem, ko je zgradba zamenjala več lastnikov, je bila v letu 1767 odkupljena za lastniški erar, ki jo je porabil od leta 1914. kot skladišče orožja. In ker ni nič popravljaj, sta vnanost in notranost popolnoma propadli. Po prevratu je kupila to zgradbo čehoslovake sokolska zveza za tri milijone češ. kron. Naloga restavracije je bila zelo težka, ker so smeli zgradbo povišati samo za pol metra radi razgleda na Malo strano in Hradčane. Iz tega razloga se je zidalo v globino 7 metrov pod zemljo, skoro 4 m pod površino tekoče Vltave. Zemljišče Tyrševoga doma znaša 15.000 kvadratnih metrov. Posebno veličastje na dvorišču se spreminja v zimi v drsališče. V sredini zgradbe je telovadnica, dolga 60 m široka 18 metrov, je največja dvorana v čehoslovaki republiki.



## „Istarska Rijeka“ — zaplenjena

Tudi „Istarska Rijeka“ je prišla na vrsto. Včerajšnja številka tega glasila naših Istanov je bila zaplenjena. Popoldne so prišli agenti kvesture v našo tiskarno ter odnesli vse tam se nahajajoče izdatke omenjene številke „Istarske Rijeke“. Znano nam je, da se je isto zgodilo tudi na tukajšnji glavni pošti, kjer so bili iztisi lista pripravljeni za ekspedicio.

Uredništvo „Istarske Rijeke“ ni o tej zapletbi dobilo nobenega dekreta. To je že tretja zapletba, ki jo je utrpela „Istarska Rijeka“.

## KONCERT V NABREZINI.

Na binkočno nedeljo bo v Nabrezini velik koncert pevskega zbora učiteljske Zveze, ki nastopi pod okriljem javne ljudske knjižnice. Na sporedu so najlepše pesmi iz naše glasbene literature. Vodstvo zbora je poverjeno g. Srečku Kumarju, ki je dobro znan po vsej Sloveniji kot izvrsten dirigent. Zbor pa je sestavljen iz najboljših pevcev iz učiteljskih vrst in ima že lep sloves. Za Nabrezino bo torej nedelja poseben dan. Kdor hoče biti deležen izrednega užitka, ta pride v nedeljo v Nabrezino. Koncert prične ob 4. popoldne in se vrši v dvorani kavarne „Aurisa“.

## SOLA „GLASBENE MATICE“.

V šolo „Gl. Matice“ se je vpisalo v letošnjem šolskem letu 120 rednih in izrednih hčencev. Vsepeh je nad vse zadovoljiv, pri nekaterih gojenih celo velik, kar bo pokazalo v veliki meri jutrišnjih glasbenih večer. Zavod, ki ima v tako slabih razmerah toliko sadu, je vreden vesteranske podpore. Pridite vsi, ki ljubite glasbeno umetnost in se veselite glasne napredka, jutri ob 20. uri in pol v dvorani Del. Kona, društva pri Sv. Jakobu.

— Izjajba jugoslovenskega duhovnika. Kakor se nam poroča iz Jugoslavije, je izšel grškokatoliški duhovnik v Piskarevcih pri Djalovu Mihajlo Besermenji aparat za precizno pisanje, ki ga je krestil z imenom „glasbeni pisalni stroj“. Izjajdelje se je posrečilo sestaviti tak stroj po dolgoletnem delu in proučevanju. Uporaba „glasbenega pisalnega stroja“ je po opisih sledeča: Medtem ko glasbenik svira na kateremkoli instrumentu, n. pr. na klavirju, harmoniju itd., beleži stroj istočasno note in vse druge glasbene znake z največjo natančnostjo. Izjajbi Mihajlo Besermenji se pripisuje največja važnost za glasbo sploh predvsem pa bo koristna pripomoč skladatajem, ker se na ta način doseže, da se ne izgubi nobena glasbena ideja, zakaj stroj posnema natančno skladataja, ko se nahaja poslednji v glasbenem navdahnjenju ter svira. Glasbene skladataje, katere so morali prej pripraviti več let, bodo — tako pravi opis, ki smo ga prejeli — mogle biti s pomočjo Besermenjinega stroja gotove v par dneh! V Zagrebu se baje snuje konservatorij za izkoriščanje tega patenta, ki ima številko 3280.

— Veselica v Postojnski jami. Kakor že naznanjeno, se bo vršila pri vsakem vremenu na binkočno nedeljo, 31. t. m. običajna veselica v postojnski jami. Podzemski prostori bodo odsevali v bajni električni luči (pol milijona sveč), razen raznih godb za ples bo svirala v koncertni dvorani klasične komade mestna godba iz Vodnjana, ki šteje 60 moč.

Vsi vlaki imajo za 40% znižano ceno. Posebni vlaki odhajajo iz Trsta ob 7.30 in 13.15; iz Nabrezine ob 8.20 in 13.43; iz Opčin ob 8.52 in 14.09; iz Sežane ob 9.07 in 14.25; iz Divače ob 9.26 in 14.44.

Osebnih vlakov iz Staniela. Koprive in Dutovalj imajo tje in nazaj ugodno zvezo s posebnimi vlaki.

## Društvene vesti

— Pevski zbor „Glasbene Matice“. Danes zvečer točno ob 7.15 pol skupna pevka vaja. — Zvezla zbor. Vaja začne ob 20. uri v soboto na stari policijski. Vsak član zbora je dolžan priti točno k vaji. Pevci dobijo lahko že v soboto povrnjene potne stroške.

— Solsko društvo pri Sv. Ivanu priredi v nedeljo 7. junija t. l. vrtno veselico s petjem, godbo šaljivo pošto, sicerolovom itd. Vsakemu našemu rojaku je že znano, da je čisti dohodek te veselice namenjen za kosila našim malčkom, ki obiskujejo otroški vrtec. Vsi Slovani brez posebne reklame prišli na veselico. Prireditev se bo vršila na vrtu Narodnega doma.

— M. D. „Obzor“ pri Sv. M. Magdaleni. Zg. šteje v dolžnost, da javi vsem na pomladsko veselico, ki je bila napovedana za nedeljo 31. maja na „hu gostilne“ pri Tiralovu, vabljanim prijateljskim društvom, da se veselica ne bo vršila in to v sled raznih okoliščin ki so nam prireditev onemogočile.

Vabi istočasno svoje članstvo, da se udeleži v nedeljo 31. maja izleta v Slavje. Zbirališče od 12. do 13. v društvenih prostorih. Vsi drugi dobrodošli. — Odbor.

## SPORT

— S. K. Val. Na binkočno nedeljo se vršila na klubovno igrišču dve zanimivi tekmi, in sicer nastopi hazena „Vala“ proti hazenašicam C. S. „Ponizana“ ter I. četa nogometa „Vala“ proti močni I. četi „Salus“. Natančneje v jutrišnjem oz. nedeljskem obvestilu.

## PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

## Moč preteklosti

Roman v treh delih.  
Iz rušičine prevedel Ivan Vouk.

V grozi se je vršel k postelji, ker je še upal, da ji odvzame strup, toda ko je skočil na stopnico, je deklica že zagnala čašo po podu, ga zagrabila za roko in ga prisilila, da je pokleknil. Ledeni mraz je stresel vse telo Valerije, a oči, ki so bile pred tem zaprte, so se ji odprle in v mrtvem strahu je gledala barona. Očividno je prišla v normalno stanje.

— Podlež! Zopet ste me primamili semkaj, da me osramotite, — je vzkliskala vsa iz sebe od jeze.

Pri tem je stresala njegovo roko, ki jo je držala v svoji, nato je padla na blazino in otrpnila. Baron se je skušal iztrgati, toda zaman: majhni, ledeni prsti so bili kakor iz jekla. Tedaj ga je popadla nepopisna groza, ko se je spomnil, kaj se je zgodilo Paolu Di Montignosu; že se mu je zdelo, da čuti zdravnikov nož na ozki, tanki lisi, ki je bila na njegovi koži krvava sled operacije, katere je pred tremi stoletji odvzela izdajalcu roko. Lasje so mu vstali na glavi, a iz prsi se mu je izvil prestrašen krik, ki je odmeval

— Tel. dr. „Postojna“ — S. K. „Jadrana“ — Herpelje — Kozina. Na binkočno nedeljo dne 31. maja t. l. se bo vršila v Postojni nogometna tekma med tamšnjim Tel. dr. „Postojna“ in S. K. „Jadrana“ iz Herpelje — Kozine. — V ponedeljek 1. junija t. l. bo sledila revanšna tekma.

Ljubiteljem športa se bo nudila prilika, da prisostvuje zanimivi tekmi. — Zatečete bo pravočasno objavljeno.

— S. D. Adria sklicuje za danes ob 20. uri sešatek vseh članov in članov. Sešatek se bo vršil pri Sv. Jakobu. Radi važnosti dnevnega reda je potrebna udeležba vseh.

## Iz tržaškega življenja

Zadela dvamilijonski dobiček v loteriji, a mesto do milijonov prisla v zapor

Sreča je opoteča. Ogromno je število tistih, ki se na en ali drugi način pehajo zanjo, da le redki so tisti, ki ulovijo njen nasmeh. Posebno v loteriji, kjer je sreča po mnenju premočnih doma, se nestanovitna porednica kruto norčuje iz tistih, ki upajo na njeno naklonjenost. Marsikateremu je že odprla vrata bogastva, a mu jih je zaprla pred nosom, ko je bil že prepričan, da mu je vendar enkrat zares milo.

To kruto prevaro je posebno bridko izkusila mlada dninarica Marija Bologna iz Izole v Istri. Kakor večina Evinih hčer, je tudi ona verovala v srečo in jo pogostoma iskala tam, kjer je mislila, da jo je najlažje dobiti: v loteriji. Dolgo jo je iskala zaman, a končno jo je vendar našla.

## Namig iz groba.

Nekega dne, oziroma noči je imela Bologna čudne sanje. Obiskala jo je neka pokojna sorodnica in je pomignila, naj stavi v loterijo številke 7, 9, 44, 47. Deklica je pripisovala tem sanjam velik pomen, češ, pokoji se redkokdaj oglašajo na tem svetu, če se pa, gotovo ne pridejo zaman; oni, ki so jim znane tajnosti onstran groba, pač vedo, kako se na svetu srečo lovi. In v tem prepričanju je Bologna stavila v loteriji v Izoli številke, ki jih je priporočila pokojnica; stavila je v družbi neke prijateljice, in sicer za znesek 110 lir. „Če zadnem“, je menila, „postanem kar čez noč bogata, pa kako bogata!“

## Na pragu bogastva.

Naslednjo soboto zvečer je Bologna hitela s težkim, a lepih upov polnim srcem v loterijo, da se prepriča, če ji je pokojnica res pokazala pot k sreči. Kdo ji je popisal njeno veselje, ko je prišedši v loterijo, zvedela, da so bile vse njene številke izžrebane in da je zadela kvaterno z dobičkom v znesku 1 milijon 781 tisoč in 732 lir. Skoro dva milijona!

## Človek obrača — sreča obrne.

Bologna je mislila, da je končno našla srečo. Predala je potrdilo, ki ga je prejela v loteriji, ko je igrala srečne številke, dotičnemu loterijskemu uradu in čakala, da na višjem loterijskem uradu kontrolirajo potrdilo in potem izplačajo masni dobiček. Čakala je dober mesec dni, a zaman. Končno sta prišla, a ne težko pričakovana milijona, temveč dva orožnika, ki sta povabila Bologno na tamonjsko orožniško postajo, kjer je bila podrobno zaslišana in potem odvedena v zapor. Ista usoda je doletela Bologno prijateljico in nekatere druge osebe. Kaj se je zgodilo? Sedaj je še težko odgovoriti na to vprašanje, vendar pa bo to najbrž mogoče v kratkem.

## Izvrstno zamišljena sleparija?

Zdi se, da je višji loterijski urad, kateremu je bilo potrdilo Bologne predloženo v pregled, ugotovilo na njem nekatere nerednosti. Finančno oblastvo sumi, — ni znano če upravičeno ali ne — da gre za velik, dobro prethitlan slepanski poskus v škodo finančne uprave, ki bi morala izplačati bogati dobiček. Bologna je bila baje dobro znana z ravnotežjem dotičnega loterijskega urada, nekim Vascotto, bivšim železničarjem, ki je baje sporazumno z Bologno in nekaterimi drugimi osebami — med temi je menda tudi uradniški višjega loterijskega urada — potvoril zapisnike loterijskega urada in kupone potrdila, na podlagi katerega bi Bologna morala zadeti milijonski dobiček. V svrhu preiskave je dospel iz Rima generalni nadzornik pri finančnem ministrstvu. Razen Bologne in njene prijateljice je bilo dosedaj aretiranih kakih 6 oseb, med njimi tudi Vascotto in uradniški višji loterijskem uradu dr. Matevž Miroslovich. Preiskava se nadaljuje in bo brezdvomno v kratkem pokazala, če gre za sleparijo, ali pa le za neupravičen sum finančnega oblastva.

— Dobro mu je plačal dolg. Natakara Avguštin Toffoli, star 63 let, stanujoč v ulici Kandler št. 7, je včeraj jutraj naletel v restavraciji „Rinascente“ v ulici Carducci na znanca, kateremu je svoječasno posodil 50 lir in ga pri tej priliki spomnil, da je že skrajni čas, da mu vrne ta znesek. Njegov sicer prijazen opomin je spravil dolžnika v tako slabo voljo, da je po kratkem prenehanju pograbil steklenico in jo razbil Toffoliju na glavi. Toffoli je zadobil precej hude poškodbe in je moral iskati pomoči najprej na rešilni postaji, potem v bolnišnici. Okreval bo v 8 dneh.

## Vesti z Goriškega

— † Odv. dr. Josip Stanič. V sredo je umrl v Vidmu, pozabljen in zapuščen v starosti 72 let odv. dr. Josip Stanič rodom iz Bat na banjški planoti. Po končanih gimnazijskih in visokošolskih študijih, katere je prebil z odliko, se je dr. Stanič prvotno nastanil kot odvetnik v Tolminu, pozneje pa je otvoril svojo odvetniško pisarno v Gorici, kjer je ostal do svojega odhoda v Egipt. Čeprav je bil dr. Stanič kandidat pri poslednjih državnozbornih volitvah po starem volilnem redu in mu je manjkalo do izvolitve za državnozbornega poslanka le malo število glasov, vendar politično se ni veliko udeleževal. Pač pa si je dr. Stanič stekel velike zasluge za priznanje slovenščine kot uradnega jezika na goriški sodnji. Goriški Slovenci se imajo njemu največ zahvaliti, da je bila v devdesetih letih priznana slovenščina kot enakopraven uradni jezik z italijanščino in nemščino. V prvih letih sedanjega stoletja je Stanič opustil odvetniški poklic in se je preselil v Egipt, kjer je ustanovil neko trgovsko, menda hotelsko podjetje, s katerim pa ni imel sreče. Par let pred izbruhom svetovne vojne se je zopet povrnil v Gorico, kjer se je pričel znova ukvarjati z odvetništvom, toda ob pričetku italijansko-avstrijske vojne je moral tudi on v begunstvo, odkoder se je povrnil po končani vojni zopet v Gorico. Vendar nekdanji odlični odvetnik in znameniti goriški tudi z odvetništvom ni imel več sreče in zato se je strl od življenjskih viher in duševno izmučen pred leti preselil v Videm, kjer ga je sedaj dohitela odrešenica — smrt.

Pokojnik je bil sošolec dr. Mahnič in drugih znamenitih slovenskih mož. Pač le malo kdo iz njih je imel za seboj tako burno življenje, tako polno zgod in nezgod, kakor ga je imel dr. Stanič. Zato naj mu bo po njegovem razburkanem življenju lahka tuja zemlja, v katero so ga položili včeraj v Vidmu!

— Samomor mladega hlapca. V sredo popoldne si je pogнал kroglo v glavo 19-letni Anton Makuc, hlapec pri Antonu Pavlinu v ulici Blaserna št. 16. Makuc je bil živčno razdražen fant in zato je kaj težko prenašal svoje službno razmerje. Ko ga je v sredo njegov gospodar okregal, da ni pokosil trave na onem mestu, na katerem mu je bilo ukazano, je Makuc v razburjenju pograbil za samokres ter si pogнал kroglo v desno uho. Samomorila je prejel goriški „Zeleni križ“ v smrtonemnem stanju v bolnico, ker ima fant najbrže poškodovane možgane od krogle.

— Pod okriljem črne srajke. Ko je 43-letni Anton Susteršič iz Pevme sedel v Jevščekovi gostilni v Kalu pri Grgarju pri čaši vina je vstopil v gostilno Stefan Šiligoj ter je hotel izvesti pri Susteršiču telesno preiskavo, češ da je on (Šiligoj) četnik čepovanske narodne milice in češ da hrani Susteršič pri sebi komunistične brosure in letake. Susteršič se je sicer upiral preiskavi, toda pod pritiskom pesti in brc je moral vendarle v njo privoliti. Ker ni našel Šiligoja pri njem ne brošur ne letakov, mu je odnesel uro in denar. Orožniki so Šiligoja zaprli in prepehali v goriške zapore.

— Letošnja delitev sv. birme v Gorici. Ker je goriška stolnica, kakor smo že poročali, v stanu popraviljanja, se bo letos delila sv. birma v nedeljo predpoldne in popoldne ter v ponedeljek predpoldne in vse naslednje dni binkošne osmine. Ob 7 jutraj pa se bo delila sv. birma, kakor dosedaj, v žnezonadškosijski kapeli.

— Velika vrtna veselica v Vrhopolju. Kakor smo že javili, bo imelo vrhopoljsko društvo „Veliko Gradišče“ na binkočno nedeljo 31. t. m. svojo pomladansko veselico z dramatično igro in petjem, na kateri bodo sodelovala tudi druga pevka društva. Poleg domačega društva, ki nastopi z burko „Zemlja Jakob“ in pesnijo „Na planine“, nastopijo še pevski zbor iz Gročane s Svetičev „Pod noč“, pevski zbor iz Drače z Vodopivčev „Pesem“, „Venec“ iz Kozine z „Opominom k veselju“, društvo „Slavniki“ iz Klanca z Adamičev „Stoji gora“, „Zvezda“ iz Herpelje z Adamičev „Ko sneg skopni“ — Gostovalo bo tudi eno tržaških pevskih društev.

Prireditev se bo vršila na igrišču g. Razma v Vrhopolju in se v slučaju slabega vremena prenese na prihodnjo nedeljo. — K obilni udeležbi vlijudno vabi — Odbor.

— Šturje. Pevski odsek izobraževalnega društva v Šturjah priredi na binkočno soboto dne 30. 5. 25 ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 31. 5. 25 ob 4. uri popoldne koncert v prostori lesnega trgovca g. Fr. Repiča iz Šturje, s sledečim sporedom: 1) V. Bellini; Norma; mešan zbor; 2) E. Adamič; Fantovska; moški zbor; 3) V. Vodopivec; Ptič; mešan zbor; 4) Fr. Ferjančič; Šivilja; ženski zbor; 5) Fr. Gerbič; Rožmarin; moški zbor; 6) H. Sattner; Pozimi iz šole; mešan zbor; 7) R. Orel; Beneške narodne; ženski zbor; 8) V. Vodopivec; Dekle daj mi rož ručelih; moški zbor; 9) E. Adamič; Narodna; mešan zbor; 10) A. Grum; narodne pesmi; mešan zbor.

— Planinski klub v Gorici. I. Klubov izlet se vrši v nedeljo in ponedeljek 31. maja in 1. junija na Črno Prst (1844 m.). — Rodico (1965 m.). Odhod v nedeljo ob 7.09 uri jutraj z brzovlakom glavne postaje; v Podbrdo prihod ob 8.47 uri. Takoj odhod na Črno prst; kosilo iz nahrbtnika. Po grebenu čez Veliki vrh na Rodico. Prenoevanje na Suhi planini. V ponedeljek čez Sijo na Vogel. Čez Razor planino odhod v Tolmin. V vlakom ob 17.55 uri oz. z brzovlakom ob 21.25 uri povratek v Gorico.

Potrebna je planinska oprema, z dovoljno jedadno in pijačo in odeja.

Priglasiti se je Goričanom v ulici sv. Ivana

6. I. pri g. Jelinčiču. Dobrodošli tudi ne-Goričani, ki so dobre planinse volje. — Odbor.

## Iz tržaške pokrajine

— Iz Zgonika. Podpisani izjavljamo, da ne bomo odgovarjali dopisnikom „Maleja lista“, kateri dopisujejo iz več vasi naše občine, skrivajoč se za hrbtom g. urednika. Ako „mate, g. dopisnik, kaj korajže, poštene vesti in odkrite srčnosti, pridite na dan s svojim podpisom! Potem bomo govorili in javnost naj sodi. Mogoče pa se mu juha, katero si je najbrž sam skuhal, zdi prevroča. Priporočamo mu potrpeljen, se bo že ohladila.

Zgonik, dne 26. 5. 1925.  
Ivan Gruden, Ivan Guštin, Josip Milič, Ivan Ukmar.

## Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 105.— do 103.—; Belgija od 121.— do 123.50; Paris 126.25 do 126.75; London od 122.30 do 122.50; New York od 25.10 do 25.20; Španija od 364.— do 370.—; Švica od 486.— do 488.—; Atene od 43.— do 44.50; Berlin od 586.— do 598.—; Bukarest od 11.50 do 12.—; Praga od 74.25 do 75.75; Ogrska od 0.0350 do 0.0355; Dunaj od 0.0352 do 0.0359; Zagreb od 41.40 do 41.60.

VALUTA: Avstrijske krome od 0.0360 do 0.0366 dinarji od 4.25 do 4.50; dolarji od 25.05 do 25.15; novci po 20 frankov od 96.— do 98.—; fuut Sterling od 122.20 do 122.40.

Benezijske obveznice 77.—.

## MALI OGLASI

BREZPLACNO izvršuje čiščenja z „Verminalom“ trdka A. S. D. D. I., ako niso po prvi dizinfekciji popolnoma uničeni kuhinjski ščurki, stenice, t. d. Autorizovani zavod za čiščenje in uničevanje mrčes. Via D. Rossetti 2. 642

PIANINI, novi, s križanimi strunami, modulatorji, prvovrstnih tovarn, se prodajo za 4000, 4200, 4500. Trst, Via Solitario 25, III. 690

ZABNICE, angleške ključavnice, ključi, obliči, pile, žaglice, vijaki, žebliji itd. Zaloga železnine, via Filzi 17. 694

IZKUSENA babica se priporoča Slovenkam. Via Chiozza 50, pril. 700

SPREJME SE prodajalka in učenka v trgovino mešanega blaga, tudi starejša moč. Glavno je poštenje. Ponudbe naj se pošljejo na poštneleže št. 111. Trmovo pri Ilir. Bistrici. 703

## Automobilaska proga

Trst-Nova cesta-Lonjerski kamnolom-Bazovica-Padriče-Gropada-Trebe.

Ob delavnikih: iz P. Oberdan ob 12.—, 18.—, 19.40 iz Trebič ob 7.—, 14.15, 18.45  
Ob praznikih: iz P. Oberdan ob 7.30\*, 12.—, 15.30, 16.—\*, 20.—  
iz Trebič ob 7.—, 9.—\*, 14.15, 19.—, 20.—\*

\* Samo v slučaju lepega vremena.  
NB. Ob delavnikih edina cena L 3.—  
427 Podjetje Romolo Brunelli.

UCENCA za trgovino mešane stroke išče Stefan Baudaž, Podgrad v Istri. Prednost imajo otroci ubogih staršev. 681

POROČNA soba iz bukovega masivnega lesa, delo popolno; druge s polnimi vratni, originalne tovarniške cene. Türk, via San Lazzaro 10. Obiščite in primerjajte naše nove dohode. 635

## DARILA ZA BIRMO

po nizkih cenah dobite samo pri zlatarju  
ALBERTU POVH-U  
Via Mazzini 46

## Poročne sobe

iz bukovega lesa z zrcali v okviru jesenovega, bukovega in topolovega lesa, popolna L 2.400.—. (352)

Sobe za eno osebo, tudi posamezni kosi. \*Se izdelano iz suhega lesa z jamstvom.

Tovarna pohoštva „Garanzia“ S. A. Trst, Via Palladio 5 (vogal Via Rossetti).

## BANCO METALLI PREZIOSI

Via della Borsa 2, tel. 12-97  
KUPUJE krome, goldinarje, zlat in srebrni denar ki ni v rabi kakor tudi zlato, srebro, platino in dragulje ter jih (68)

plačuje po najvišjih cenah.

## ZA BIRMO

je edini vaš urar in zlatar  
Alojzij Povh  
na Piazza Garibaldi št. 2  
prvo nadstropje

## Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debele in za družine Viale XX settem-bra 94 (prej Acquedotto) na drobno in za družine Via Giuliani 32. - Telef. 2-41  
Priporoča se lastnik  
FR. ŠTRANCAR. (47)

znižana vozna cena za vse vlake  
40% v POSTOJNO

Velika ljudska veselica v JAMI  
31. MAJA

Odhod posebnih vlakov iz Trsta 7.30 in 13.—, Nabrezine 8.20 in 13.40, Proseka 8.40, Gorice 7.—, Opčine 8.50 in 14.—, Sežane 9.10 in 15.40, Divače 9.30, Št. Petra 10.—, Bistrice 10.—. 425

znižana vstopnina  
50% v JAMO

ni se ganila in na moj poziv ni odgovorila. Originalen domislek prireditelji iluminacij, držati v rokah čašo in sedeti nemirno kakor kip.

— A! Ona čaka brzokone moža in je tako zamišljena, da nič ne sliši. — je nepotrpežljivo pripomnila Helena Aleksandrovna. — Toda kje bi bil Pavlik? Samo da ni zbolel? K njemu pa ni mogoče, — je pristavila v skrb.

— Jaz vem, kako priti do njega, — je neprisiljavano izjavila Lolo. — Saj veš, Miša, v malem hodniku, ki pelje v Pavlikovo sobo, je dolbina, a v njej omara. Tam se hranijo naše galoše, Pavlikova skrinja, torbe itd.; tam vise tudi nepremokljivi plašči! Nedavno tega sem šla tja po svojo usnjeno torbo, v kateri sem pozabila neko knjigo; ko sem jo jemala doli, visela pa je zelo visoko, sem se nehote dotaknila velikega kavlja, ki je tičal v ozadiju in tedaj se je nenadoma nekaj premaknilo, kakor kadar se vrata odpirajo, in malo je manjkalo, da nisem padla v šrambo, ki leži zraven Pavlikove spalnice, kjer visi njegova obleka. Hotela sem vam povedati svoj dogodek, toda ko je prišla Dina, sem pozabila nanj in tudi se mi ni zdelo vredno. V tem starem gnezdu naletiš povsod na tajne odprtine in skrivna vrata. Moje odkritje pa nam utege danes pomagati. Pojdi in odpi tista vrata; kavelj boš takoj opazil, ker je zelo velik, a glava mu je bakrena. Tako boš videl, če je Polj v svoji sobi in če je bolan.

V tem trenutku je potrkalo na duri in vstopila je Larisa Arkadjevna v jutranji halji, vidno razburjena.

— Ali ste čuli tisti strašni krik? Mislila sem, da je Valja zavpila, zato sem potrkala na njena vrata, toda mi ni odgovorila. Moj Bog, moj Bog. Samo da ni zopet v kataliptičnem stanju! K njej pa ne morem! — je končala dobra Bakulinka in solze so ji prišle v oči.

— Ne, ne! Krik je prišel iz tiste strani, kjer je Pavlikova soba, in jaz grem, da poizvem, kaj se je zgodilo, — je rekel Mišel in šel iz sobe.

Vzmemirjene dame so nestrno čakale njegovega povratka ter se polglasno razgovarjale; toda prešlo je precej časa, predno se je pojavil Mišel, ki je bil videti razočaran.

— Ne razumem, kaj se godi. Pavlikova vrata so od znotraj zapahnjena; ključal sem in trkal, da bi mrtvega zbudil, toda vse zaman, ni se odzval.

— Morda je pri ženi, — je neodločno rekla Helena Aleksandrovna.

— Tudi jaz sem na to pomislil, in da bi se preprčal, sem šel do Dine sobe. Ko sem zagledal luč, ki je uhaljala pod durmi, sem mislil, da sem uganil; ker pa nisem slišal nikakega glasu, sem pogledal skozi ključavnico luknjo, ki je zelo velika zaradi ogromnega ključa. Tedaj sem jasno videl, da je Dina sama in sedi pri mizi, v prelepo haljo oblečena in s čašo v rokah. Nepremično je gledala v vrata, toda